

☐ Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

Tietosuojaseloste

Oikeusministeriö kerää tiedot yleisen edun mukaisen tehtävänsä suorittamiseksi. Käytämme tietoja myös osallistumisohjeiden lähettämiseen sekä palautteen keräämiseen. Säilytämme tietoja vain sen ajan, kun on tarpeen kyselyn järjestämiseksi ja palautteen keräämiseksi.

Annettuja tietoja käsittelevät oikeusministeriön lukuun seuraavat tahot:
- Webropol Oy (kyselyalustan tarjoaminen)

Oikeusministeriön tietosuojavastaavan tavoittaa osoitteesta tietosuojavastaava.om@om.fi. Lisätietoa henkilötietojen käsittelystä oikeusministeriössä sekä tietosuojaoikeuksiasi, kuten oikeudestasi vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, sivulta www.oikeusministerio.fi/tietosuoja.

Dataskyddsbeskrivning

Justitieministeriet samlar in uppgifter för att utföra uppgifter av allmänt intresse. Vi använder uppgifterna också för att skicka ut deltagaransvningar och för att samla in respons. Vi lagrar uppgifterna endast under den tid som behövs för att ordna undersökningen och för att samla in respons.

De uppgifter som lämnas behandlas för justitieministeriets räkning av följande instanser:
- Webropol Oy (tillhandahållande av enkätplattformen)

Justitieministeriets dataskyddsombud kan kontaktas per e-post på adressen tietosuojavastaava.om@om.fi. Mer information om behandlingen av personuppgifter vid justitieministeriet och om dina dataskyddsrättigheter, såsom din rätt att motsätta dig behandlingen av dina personuppgifter, finns på webbplatsen <http://oikeusministerio.fi/sv/dataskydd>.

Tietosuojaseloste / Henkilötietojen käsittelystä Säädosvalmistelun kuulemisoppaan uudistamista varten (OM030:00/2023 ja VN/12575/2023)

Rekisterinpitäjä

Oikeusministeriö

Käsittelyn tarkoitus ja oikeusperuste

Webropol-kyselyllä kartoitetaan esimerkkejä hyvistä ja puutteellisista kuulemiskäytännöistä säädosvalmisteluprosessin eri vaiheissa. Kyselyssä pyydettyvät tiedot ovat vastaajan nimi ja mahdollinen taustayhteisö sekä rooli (kuulemispyynnön tekijä, kuultava, tutkija). Muita tietoja ovat vastaajan vapaamuotoisesti ilmoittamat tiedot säädosvalmisteluhankkeesta, jossa kuuleminen on toteutettu hyvin tai puutteellisesti vastaajan kokemuksen mukaan.

Tietojen antaminen on vapaaehtoista. Tietojen kerääminen, tallentaminen ja käyttäminen perustuu vastaajan suostumukseen.

Kyselypalautte on kuulemisoppaan uudistamishankkeen valmisteluaineistoa, joka ei ole julkista. Palautteesta laaditaan työryhmän käyttöön yhteenveto, josta ei ilmene palautteen antajan nimeä eikä hänen muita yksilöintitietojaan (vain vastaajan rooli – kuulemisen järjestäjä tai kuultava – voidaan mainita).

Kyselypalautteena saatujen esimerkkihankkeiden ja -kuulemisten julkistettuja yksilöintitietoja voidaan mainita kyselyn yhteenvedossa, luonnoksessa uudeksi oppaaksi ja työryhmän ehdotuksessa uudeksi oppaaksi. Työryhmä päättää miten ja missä vaiheessa yhteenvetotietoja julkistetaan.

Koko hankkeen ajan kerätään myös muulla tavalla tietoja hyvistä ja puutteellisista kuulemiskäytännöistä esimerkiksi työryhmän jäseniltä ja virkатыnä oikeusministeriössä. Webropol-kyselyllä kerättäviä henkilötietoja ei yhdistellä muulla tavalla kerättäviin tietoihin.

Henkilötietojen vastaanottajat

Tiedot luovutetaan oikeusministeriölle, ja niitä käsittelee ministeriö ja ministeriön lukuun Webropol Oy.

Tietojen tai tietoryhmien säilytysajat

Tiedot säilytetään 31.10.2023 asti Webropol-alustalla ja 31.12.2023 asti oikeusministeriön palvelimella. Määräaikaisten päättyessä tiedot poistetaan.

Webropol on toistaiseksi ilmoittanut käsittelevänsä tietoja vain Suomessa.

Tietosuojavastaavan yhteystiedot ja rekisteröityjen oikeudet

Oikeusministeriön tietosuojavastaavan tavoittaa osoitteesta tietosuojavastaava.om@om.fi. Lisätietoa henkilötietojen käsittelystä oikeusministeriössä saa sivulta www.oikeusministerio.fi/tietosuoja.

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

Johdanto

Uusi kuulemisopas -työryhmä selvittää sidosryhmien ja viranomaisten kokemuksia ministeriöiden kuulemiskäytännöistä säädösvalmistelussa ja muiden politiikkatoimien valmistelussa.

Tausta

Sidosryhmien kuuleminen säädösvalmistelun yhteydessä on ohjeistettu Sädösvalmistelun kuulemisoppaassa (linkki: <http://kuulemisopas.finlex.fi/>). Sidosryhmien kuulemisesta muiden politiikkatoimien yhteydessä ei ole vastaavaa ohjeistusta.

Nyt kuulemisopas uudistetaan niin, että se kattaa paremmin koko säädösvalmisteluprosessin ja että siinä otetaan paremmin huomioon ministeriöiden ja säädösvalmisteluyksiköiden tarpeet ja hyvät käytännöt. Tavoitteena on muun muassa edistää kuulemista esi- ja perusvalmistelussa. Tarkoitus on, että opas kattaa kotimaisen säädösvalmistelun lisäksi EU-säätelyn valmistelun ja täytäntöönpanon Suomessa. Lisäksi selvitetään, miten ohjeistusta voitaisiin soveltuvin osin soveltaa muiden politiikkatoimien valmistelussa.

Oikeusministeriön asettama poikkihallinnollinen Uusi kuulemisopas -työryhmä valmistelee ehdotuksen uudeksi oppaaksi. Hankeen eri vaiheissa kuullaan ja muuten osallistetaan laajasti sidosryhmiä ja tutkijoita. Ehdotus uudeksi kuulemisoppaaksi valmistuu 29.2.2024 mennessä.

Työryhmän toimeksianto, työsuunnitelma ja muuta hanketietoa tästä (<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM030:00/2023>).

Aikataulu

Palautetta pyydetään tämän palvelun kautta viimeistään 20.8.2023.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kyselyssä kartoitetaan esimerkkejä hyvistä ja puutteellisista kuulemiskäytännöistä säädösvalmisteluprosessin eri vaiheissa. Kysely kattaa kotimaisten lakien ja asetusten valmistelun lisäksi EU-säädösten valmistelun EU:ssa ja täytäntöönpanon Suomessa sekä kotimaisten ja EU-politiikkaohjelmien ja vastaavien valmistelun. Vastaajan esimerkki voi koskea myös hanketta, jossa esimerkiksi esivalmisteluvaiheessa on päädytty säädösvalmistelun sijasta muuhun keinoon (esim. hallinnon ohjaus, suosituksot ja ohjeet).

Palaute pyydetään antamaan vastaamalla alla oleviin kysymyksiin. *-merkittyihin kysymyksiin on aina vastattava. Muihin kysymyksiin vastaaminen helpottaa olennaisesti esimerkin ja sen vaikutusten hahmottamista ja esimerkkipalautteen yhteen vetämistä. Ethän lähetä Webropolin kautta salassa pidettäviä tai arkaluonteisia tietoja.

Usein sidosryhmän edustajan tai tutkijan roolissa vastaavilla ei ole tarkkaa tietoa kuulemisen yksityiskohdista, mutta myös muu käsitys asiantilasta on hyödyllistä saada työryhmän käyttöön (helpottaa mm. kuulemisten viestintäkäytäntöjen arviointia).

Jos haluat antaa useampia esimerkkejä, kysymyssarjan lopussa olevaa nappulaa painamalla saat lisättyä uuden kysymyssarjan uuden esimerkin antamista varten.

Palautetta ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriöön.

Palautteen antaminen ei edellytä tunnistautumista.

Kyselypalaute on hankkeen valmisteluaineistoa, joka ei ole julkista. Palautteesta laaditaan työryhmän käyttöön yhteenveto, josta ei ilmene palautteen antajan nimeä eikä hänen muita yksilöintitietojaan (vain rooli – kuulemisen järjestäjä tai kuultava – voidaan mainita).

Kyselypalautteena saatujen esimerkkihankkeiden ja -kuulemisten osalta muita kyselypalautetietoja voidaan mainita kyselyn yhteenvedossa, luonnoksessa uudeksi oppaaksi ja työryhmän ehdotuksessa uudeksi oppaaksi. Työryhmä päättää miten ja missä vaiheessa yhteenvetotietoja julkistetaan Hankeikkunassa.

Valmistelijat

Lisätietoja antavat

työryhmän puheenjohtaja lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen, jyrki.jauhiainen@gov.fi, puh. +358(0)2951 50074, ja

työryhmän sihteeri, erityisasiantuntija Tuomas Lihr, tuomas.lihr@gov.fi, puh. +358(0)295 150 137.

1. Vastaajan tiedot

Nimi *	____
Mahdollinen taustaorganisaatio *	____
Sähköposti	____

Vastaaja-tietoja käytetään vain palautteen arviointiin (miten kuuleminen hyödyttää säädösvalmistelun johtamista ja miten yksittäisen hankkeen valmistelua) **ja mahdollisesti vastausta täydentävän lisätiedon pyytämistä varten**. Vastaajan yksilöintitietoja ei julkaista ja vain työryhmän puheenjohtaja, sihteeri ja säädösvalmisteluavustajat voivat tutustua niihin.

2. Minuun voi olla yhteydessä mahdollisia lisätietoja varten.

- ☐ Kyllä
☐ Ei

3. Rooli vastaajana *

- ☐ sääntely- tai muuta politiikkatoimintaa valmisteleva ministeriön (esim. lainvalmistelun johtaja, lainvalmistelija, vaikutusten arvioitsija, data-analyytikko) edustaja
☐ kuultava sidosryhmän edustaja (esim. muu viranomainen, yhteisö, ihminen)

KUULEMISKÄYTÄNNÖT - KYSYMYKSET KUULTAVILLE JA TUTKIJOILLE

HYVÄT KUULEMISKÄYTÄNNÖT

4. Mitä säädösvalmisteluhanketta tai politiikkaohjelman valmistelua hyvän kuulemisen esimerkkisi koskee?

Pyri ilmoittamaan esim. säädösvalmisteluhankkeen tai lain nimi, jotta voimme löytää esimerkkisi tarkat Hankeikkuna- ja muut valmistelutiedot. Enintään 300 merkkiä.

300 merkkiä jäljellä

5. Miten hyvänä pidät kuulemisen järjestelyitä esimerkkihankkeessasi (valitse yksi asteikolla 1-4)? Voit halutessasi perustella vastaustasi.

☐ 1. Tavanomainen

☐ 2. Hyvä

☐ 3. Melko hyvä

☐ 4. Erinomainen

6. Mikä kuulemisessa oli hyvää?

Valitse yksi tai useampi. Lisäksi voit esimerkiksi tarkentaa, mitä valmisteluvaihetta vastauksesi koskee.

Esimerkiksi kuultiin oikeassa vaiheessa tai vaiheissa, kuulemiseen varattu aika oli riittävä, kuulemisessa kuultiin kaikkia hankkeen kannalta olennaisia sidosryhmiä, kuulemisen viestintä oli riittävää, kuulemispyyntö oli oikean sisältöinen hanke huomioon ottaen, helposti ymmärrettävä ja siinä oli riittävät mahdollisuudet kuultavan kannan oman ilmaisemiseen, kuulemiskeino tai –keinot olivat helppokäyttöisiä tai ja soveltuivat kuulemiseen kyseissä asiassa, kuulemisen tulokset dokumentoitiin hyvin, kuulemisesta laadittiin hyvä yhteenvetoa ja tulokset ja yhteenveto julkaistiin helposti tavoitettavassa ja saavutettavassa muodossa, kuulemisen tuloksista laadittiin asianmukainen arvio, joka julkaistiin.

☐ Kuultiin oikeassa vaiheessa tai vaiheissa

☐ Kuulemiseen varattu aika oli riittävä

☐ Kuultiin kaikkia hankkeen kannalta olennaisia sidosryhmiä

☐ Kuulemisen viestintä oli riittävä

☐ Kuulemispyyntö oli oikean sisältöinen ja riittävän helposti ymmärrettävä hanke huomioon ottaen

☐ Kuulemispyynnössä oli riittävät mahdollisuudet kuultavan kannan oman ilmaisemiseen

☐ Kuulemiskeino tai –keinot olivat helppokäyttöisiä ja soveltuivat kuulemiseen kyseisessä asiassa

☐ Kuulemisen tulokset dokumentoitiin riittävästi

☐ Kuulemisesta laadittiin hyvä yhteenveto/tiivistelmä ja tulokset ja yhteenveto/tiivistelmä julkaistiin helposti tavoitettavassa ja saavutettavassa muodossa

☐ Kuulemisen tulokset arvioitiin asianmukaisesti ja arvio on julkisesti saatavana

☐ Muu, mikä?

7. Muita kommentteja hyvästä kuulemisesta

500 merkkiä jäljellä

8. Mitä säädösvalmisteluhanketta tai politiikkaohjelman valmistelua ja valmisteluprosessin vaihetta puutteellisen kuulemisen esimerkki koskee?

Pyri ilmoittamaan esim. säädösvalmisteluhankkeen tai lain nimi, jotta voimme löytää esimerkkisi tarkat Hankeikkuna- ja muut valmistelutiedot.

300 merkkiä jäljellä

9. Miten puutteellisenä pidät kuulemisen järjestelyitä esimerkkihankkeessasi?

Valitse vain yksi vaihtoehto. Voit halutessasi perustella vastauksesi.

- ☐ 1. Tavallisen puutteellinen
-
- ☐ 2. Tavallista puutteellisempi
-
- ☐ 3. Erittäin puutteellinen
-

10. Millä tavoin kuuleminen oli puutteellista? Valitse yksi tai useammin.

Esimerkiksi kuultiin liian myöhäisessä vaiheessa, kuulemiseen varattu aika oli liian lyhyt, kuulemisessa ei kuultu kaikkia hankkeen kannalta olennaisia sidosryhmiä, kuulemisesta ei viestitty riittävästi, kuulemispyyntö oli väärän sisältöinen, vaikeasti ymmärrettävä tai siinä oli rajoitettu perusteettomasti kuultavan kannan oman ilmaisemista, kuulemiskeino tai –keinot olivat vaikeakäyttöisiä tai eivät soveltuneet kuulemiseen kyseissä asiassa, kuulemisen tulokset dokumentoitiin puutteellisesti, kuulemisesta ei laadittu asianmukaista yhteenvetoa, kuulemisen tuloksia tai yhteenvetoa ei julkaistu helposti tavoitettavassa ja saavutettavassa muodossa, kuulemisen tuloksista ei laadittu asianmukaista arviota tai kuulemispalautteen arviota ei julkaistu. Tässä puutteena ei pidetä pelkästään sitä, että tiettyä kuulemispalautetta ei ole otettu huomioon esimerkiksi hallituksen esityksessä.

- ☐ Kuultiin liian myöhäisessä vaiheessa
-
- ☐ Kuulemiseen varattu aika oli liian lyhyt
-
- ☐ Kuulemisessa ei kuultu kaikkia hankkeen kannalta olennaisia sidosryhmiä
-
- ☐ Kuulemisesta ei viestitty riittävästi
-
- ☐ Kuulemispyyntö oli väärän sisältöinen tai vaikeasti ymmärrettävä
-
- ☐ Kuulemispyynnössä oli rajoitettu perusteettomasti kuultavan kannan oman ilmaisemista
-
- ☐ Kuulemiskeino tai –keinot olivat vaikeakäyttöisiä tai eivät soveltuneet kuulemiseen kyseissä asiassa
-
- ☐ Kuulemispalautte dokumentoitiin puutteellisesti tai kuulemisesta ei laadittu asianmukaista yhteenvetoa tai tiivistelmää
-
- ☐ Kuulemispalautetta, yhteenvetoa tai tiivistelmää ei julkaistu helposti tavoitettavassa ja saavutettavassa muodossa
-
- ☐ Kuulemispalautteen arviota ei julkaistu
-
- ☐ Kuulemispalautteesta ei laadittu asianmukaista arviota
-
- ☐ Muu, mikä?
-

11. Jos haluat antaa toisen esimerkin, paina "kyllä"

- ☐ Kyllä

15. Muita kommentteja puutteellisesta kuulemisesta

500 merkkiä jäljellä

16. Mihin asioihin kuulemisoppaan uudistamisessa kannattaisi kiinnittää huomiota?

17. Jos et halua ottaa kantaa seuraavaksi esiteltäviin esimerkkihankkeisiin, voit palauttaa kyselyn tässä vaiheessa *

- ☐ Lähetä kysely
- ☐ Ota kantaa esimerkkihankkeisiin

KUULEMISKÄYTÄNNÖT - KYSYMYKSET KUULEMISEN JÄRJESTÄJÄLLE

18. Mitä säädösvalmisteluhanketta tai politiikkaohjelman valmistelua hyvän kuulemisen esimerkkinä koskee? *

Pyri ilmoittamaan esim. säädösvalmisteluhankkeen tai lain nimi, jotta voimme löytää esimerkiksi tarkat Hankeikkuna- ja muut valmistelutiedot.

19. Miten hyvänä pidät kuulemisen järjestelyitä esimerkkihankkeessasi (valitse yksi asteikolla 1-4)? Voit halutessasi perustella vastauksesi. *

- ☐ 1. Tavanomainen
-
- ☐ 2. Melko hyvä
-
- ☐ 3. Hyvä
-
- ☐ 4. Erinomainen
-

20. Mitä säädösvalmisteluprosessin vaihetta esimerkiksi koskee? *

Valmisteluprosessin vaiheita ovat kotimaisissa hankkeissa lähinnä esivalmistelu (mukaan lukien toimeksiannon valmistelu), perusvalmistelu valmisteluelimessä (esim. työryhmä) tai virkатыönä, lausuntokierros ja jatkovalmistelu ennen säädösehdotuksen antamista. Vastaavasti EU-sääntelyn täytäntöönpanon osalta.

EU-sääntelyn valmistelun osalta vaiheita ovat esimerkiksi komission vuosittaisten työohjelmien ennakollinen valmistelu, työohjelmaan sisällytettävien lainsäädäntötoimeksiantojen valinta, komissiossa tapahtuva säädösehdotusten valmistelu mukaan lukien vaikutusten arviointi (ns. ennakkovalmistaminen), Suomen kannanmuodostus komission julkaisemiin säädösehdotuksiin (E- ja U-kirjelmät, jatkokirjelmät), -säädösehdotusten käsittely neuvostossa ja säädösehdotuksen käsittely Euroopan parlamentissa.

Valitse yksi tai useampi. Voit halutessasi perustella vastaustasi.

Esimerkkini kotimaisesta hankkeesta ja EU-sääntelyn täytäntöönpanosta koskee

- ☐ Hankkeen esivalmistelua (mukaan lukien toimeksiannon valmistelu)
-
- ☐ Säädösehdotuksen perusvalmistelua valmisteluelimessä (esim. työryhmä) tai virkатыönä (perusvalmistelun lopputuloksena on esimerkiksi hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu lakiehdotus)
-
- ☐ Säädösehdotuksesta järjestettävää lausuntokierrosta perusvalmistelun jälkeen
-
- ☐ Säädösehdotuksen jatkovalmistelua lausuntokierroksen jälkeen ennen ehdotuksen käsittelyä valtioneuvostossa
-
- ☐ Muu, mikä?
-
- EU-sääntelyn valmistelussa EU:ssa
- ☐ Komission vuosittaisten työohjelmien ennakollinen valmistelu
-
- ☐ Työohjelmaan sisällytettävien lainsäädäntötoimeksiantojen valinta
-
- ☐ Komissiossa tapahtuva säädösehdotusten valmistelu mukaan lukien vaikutusten arviointi (ns. ennakkovalmistaminen)
-
- ☐ Suomen kannanmuodostus komission julkaisemiin säädösehdotuksiin (E- ja U-kirjelmät, jatkokirjelmät)
-
- ☐ Säädösehdotusten käsittely EU:n neuvostossa
-
- ☐ Säädösehdotuksen käsittely Euroopan parlamentissa
-

21. Mistä asioista kuultiin? *

Kuuleminen voi koskea esim. työsuunnitelmaa, tietopohjaa (nykytilan kuvaus ja arvio), vaihtoehtoisia keinoja, vaikutusten arviointia, perusvalmistelun aikana säännös- ja perusteluluonnoksia, perusvalmistelussa valmistunutta säädösehdotusta (lausuntokierros) sekä täytäntöönpanon ja seurannan valmistelua.

Valitse yksi tai useampi vastausvaihto. Voit halutessasi perustella vastaustasi.

☐ Toimeksiantoluonnos tai toimeksiannon valmistelu

☐ Valmistelun työsuunnitelma

☐ Tietopohja (nykytilan kuvaus ja arvio)

☐ Vaihtoehtoiset keinot

☐ Vaikutusten arviointi

☐ Perusvalmistelun aikana säännös- ja perusteluluonnokset

☐ Lausuntokierros perusvalmistelussa valmistuneesta säädös- tai politiikkaehdotuksesta

☐ Jatkovalmistelu

☐ Täytäntöönpano

☐ Seuranta

☐ Muu, mikä?

22. Mitä tahoja kuultiin? *

Kuultavia tahoja voivat olla esimerkiksi valmistelijoiden käytössä olevat verkostot (viranomaiset ja/tai keskeiset sidosryhmät, tutkijat, aktivistit), työryhmä/komitea tms., muuten rajattu tai avoin kysely-, kommentointi- tai keskustelumahdollisuus.

Valitse yksi tai useampi vaihtoehtoa.

☐ Valmistelijoiden käytössä olevat verkostot (viranomaiset ja/tai keskeiset sidosryhmät, tutkijat, aktivistit)

☐ Työryhmä-, komitea tai muu valmisteluelin, jossa on valmistelusta vastaavan organisaation ulkopuolisia jäseniä

☐ Muuten rajattu joukko (esimerkiksi haastatteluissa tai työpajoissa)

☐ Avoin kysely-, kommentointi- tai keskustelumahdollisuus (esim. Otakantaa.fi)

☐ Muu, mikä?

23. Missä prosessin vaiheessa mainitsemiasi tahoja kuultiin? *

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto. Voit halutessasi perustella vastaustasi.

☐ Toimeksiantoluonnos tai toimeksiannon valmistelu

☐ Valmistelun työsuunnitelma

☐ Tietopohja (nykytilan kuvaus ja arvio)

☐ Vaihtoehtoiset keinot

☐ Vaikutusten arviointi

☐ Perusvalmistelun aikana säännös- ja perusteluluonnokset

☐ Lausuntokierros perusvalmistelussa valmistuneesta säädös- tai politiikkaehdotuksesta

☐ Jatkovalmistelu

☐ Täytäntöönpano

☐ Seuranta

☐ Muu, mikä?

24. Mitä kuulemisen keinoja käytettiin? *

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto. Voit halutessasi perustella vastaustasi.

☐ Kommentointi- tai lausuntokierros sähköpostilla

☐ Kommentointi- tai lausuntokierros verkossa (esim. Otakantaa.fi, Webropol, Lausuntopalvelu)

☐ Läsnä-työpaja

☐ Verkko-työpaja (esim. Teams-tilaisuus tai HowSpace-työtila)

☐ Hybridi-työpaja

☐ Läsnä-, verkko- tai hybridityöpaja, -seminaari tai -ryhmäkeskustelu

☐

☐ Haastattelut

☐ Muu, mikä?

25. Oliko kuuleminen täysin tai osittain rakenteinen vai täysin vapaa? *

☐ Kokonaan rakenteinen

☐ Osittain rakenteinen

☐ Kokonaan vapaa

26. Miten, milloin ja kenelle kuulemisesta viestittiin? *

Kuulemisesta voidaan ilmoittaa esim. suoraan valituille kuultaville (sähköposti tms.), sidosryhmien kautta (esim. sidosryhmät jakavat jäsenilleen kommenttipyyntöä) taikka julkisesti esimerkiksi Hankeikkunassa tai tiedotteella.

Kuulemiseen liittyvä kommentointiaika voi vaihdella merkittävästi prosessin vaiheen ja hankkeen mukaan. Säädösehdotuksesta järjestettävän lausuntokierroksen tulee kestää vähintään 6 viikkoa ja pidempäänkin ottaen huomioon mm. yleiset loma-ajat, jollei ole erityistä syytä lyhyempään määräaikaan.

Kuulemisesta ilmoitettiin

☐ Suoraan valituille kuultaville (sähköposti tms.)

☐ Sidosryhmien kautta (esim. sidosryhmät jakavat jäsenilleen kommenttipyyntöä)

☐ Julkisesti esimerkiksi Hankeikkunassa, Lausuntopalvelu.fi:ssä, Otakantaa.fi:ssä tai tiedotteella

27. Miten kuultavat valittiin?

500 merkkiä jäljellä

28. Miten kauan kuuleminen kesti? *

Kesto päivinä

29. Miten kauan ennen kuulemisen päättymistä ilmoitus toimitettiin? *

Kesto päivinä

30. Miten kuuleminen suunniteltiin? *

Kuuleminen voidaan valmistella esimerkiksi virkatyönä, valmisteluelimessä ja kuultaviakin kuullen (esim. rakenteisen lausuntopyynnön luonnoksesta pyydetään valmisteluelimen tai sidosryhmien kommentteja).

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto.

☐ Virkatyönä

☐ Valmisteluelimessä

☐ Myös kuultavia kuullen (esim. rakenteisen lausuntopyynnön luonnoksesta pyydetään valmisteluelimen tai sidosryhmien kommentteja)

31. Miten kuulemisen tulokset dokumentoitiin? *

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto. Voit halutessasi perustella vastaustasi.

☐ Yksittäiset vastaukset ovat sähköpostissa, VAHVA:ssa tai Hankeikkunassa

☐ Kuulemispalautteesta laadittiin erillinen yhteenveto (sisältää kokonaan kaiken palautteen lähes sellaisenaan)

☐ Kuulemispalautteesta laadittiin tiivistelmä (sisältää tiivistelmän palautteen pääkohdista ja yleensä myös aihekohtaiset yhteenvedot yksityiskohtaisesta palautteesta)

☐ Kuulemispalautteen pääasiallinen sisältö on kuvattu hallituksen esityksen perusteluissa tai asetuksen esittelymuistiossa

☐ Ei dokumentoitu

☐ En osaa sanoa tai en tiedä

32. Julkaistiinko kuulemisen tulokset? *

Esimerkiksi yksittäiset palautteet ja lisäksi mahdollinen yhteenveto palautteesta ovat saatavana Lausuntopalvelu.fi:ssä ja/tai hankeikkunassa taikka yhteenveto palautteen pääasiallisesta sisällöstä esitetään hallituksen esityksessä tai asetuksen taustamuistiossa.

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto.

☐ Yhteenveto tai tiivistelmä julkaistiin Hankeikkunassa

☐ Yhteenveto tai tiivistelmä julkaistiin muulla tavalla (esim. Valtioneuvoston julkaisusarja)

☐ Yhteenveto tai tiivistelmää ei julkaistu

☐ En tiedä

33. Miten kuulemisen tulosten arviointi dokumentoitiin ja onko dokumentointi julkaistu tai muuten saatavilla? *

Esimerkiksi yksityiskohtainen arvio kaikesta palautteesta erillisessä muistiossa tai pääasiallista palautettava koskevat pääasialliset arviot esitetään hallituksen esityksessä tai asetuksen taustamuistiossa. Erillinen muistio palautteen arvioinnista julkaistaan esim. Hankeikkunassa tai se laaditaan vain virkakäyttöön.

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto.

☐ Kuulemisen tulosten arviointi dokumentoitiin hallituksen esityksen laatimissuhteiden (HELO-ohje) mukaisesti lakiesityksessä tai asetuksen esittelymuistiossa

☐ Kuulemisen tulosten arvioinnista laadittiin erillinen muistio, joka julkaistiin Hankeikkunassa

☐ Kuulemisen tulosten arvioinnista laadittiin erillinen muistio, joka julkaistiin muulla tavalla (esim. Valtioneuvoston julkaisusarjassa)

☐ Kuulemisen tulosten arviointia ei julkaistu

☐ Kuulemisen tulosten arviointia ei dokumentoitu

☐ En tiedä

34. Miten kuulemisen tuloksia ja niiden arviointia hyödynnettiin? *

Esimerkiksi kyseisessä hankkeessa tai myös muulla tavalla, esimerkiksi toisessa säädöshankkeessa tai politiikkaohjelman valmistelussa.

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto.

☐ Kyseisen hankkeen valmistelussa

☐ Toisen säädöshankkeen tai politiikkaohjelman valmistelussa

☐ Muulla tavalla, miten?

35. Kuulemisen arvioidut kustannukset ja ajankäyttö ja merkitys koko hankkeen kustannusten ja ajankäytön kannalta?

Esimerkiksi aikaisen vaiheen kuuleminen edisti säädösalmisteluhankkeen tavoitteiden ja toteutuksen määrittelyä, hankkeen resursointia ja aikataulutusta sekä valmistelun ja päätöksenteon riskien kartoitusta. / Kuulemisen puutteet viivyttivät valmistelua ja päätöksentekoa ja lisäsivät ennakoimattomalla tavalla valmisteluresurssien ja –ajan tarvetta, jne.

500 merkkiä jäljellä

36. Jos haluat antaa toisen esimerkin, paina tästä

☐ Uusi esimerkki

58. Muita kommentteja kuulemiskäytännöistä:

Esimerkiksi erilaisten toisiaan täydentävät kuulemiset (esim. eri kohderyhmiä kuultu Lausuntopalvelu.fi:n, Otakantaa.fi:n tai muiden kyselytyökalujen avulla, keskustelutilaisuuksissa (länä, verkossa tai hybridi) ja haastatteluiilla. Tässä kohden voi mainita myös säädöshankkeen valmistelun eri vaiheissa järjestetyistä toistuvista kuulemisista ainakin osin samojen sidosryhmien kanssa (keskusteleva kuuleminen).

59. Mihin asioihin kuulemisoppaan uudistamisessa kannattaisi kiinnittää huomiota?

☐ 1. Täysin eri mieltä

☐ 2. Jokseenkin eri mieltä

- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

62. Peruspankkipalveluita ja luottolaitoksia koskevan sääntelyn muutostarpeiden arviointi –esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluiksi tuleminen kannalta: avoin perustelu

300 merkkiä jäljellä

Ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen esiselvityshanke

HE-valmistelu, esiselvitys, virkatyö, 21.10.2021-31.3.2023

Tavoitteet ja tuotokset

Esiselvityksen tavoitteena on kerätä kattavasti tietoa ja näkemyksiä ulkomaalaislain kokonaisuudistusta varten. Ulkomaalaislain varsinainen uudistustyö aloitettaisiin erillisessä hankkeessa seuraavalla hallituskaudella.

Esiselvityshankkeen tehtävänä on:

- arvioida voimassa olevan ulkomaalaislain sisällön ja rakenteen nykytila ja toimivuus sekä tunnistaa keskeiset kehittämistarpeet, ml. kansallisesta ja kansainvälisestä oikeuskäytännöstä johtuvat muutostarpeet;
- arvioida toimintaympäristön muutoksesta johtuvat kehittämiskohteet. Erityistä huomiota on kiinnitettävä teknologian kehitykseen (esim. digitaaliset palvelut ja biometriset tunnistimet);
- antaa ehdotus kokonaisuudistuksen tekemiseksi, ml. ulkomaalaislain rakenne ja toteuttamistapa.

Esiselvityksen pohjalta laaditaan suunnitelma kokonaisuudistuksen tekemiseksi.

Nykytilanne

Lukujen muutosten johdosta ulkomaalaislain rakenne on kärsinyt, ja laista on tullut vaikeasti hahmotettava. Hallitus päätti toukokuun 2021 kehysriihessä, että ulkomaalaislain kokonaisuudistuksesta valmistellaan esiselvitys.

Kuuleminen

Osallistaminen esiselvityshankkeessa

Hankkeen alussa toteutetulla Webropol-kyselyllä selvitettiin muutostarpeita laajasti. Temaattisissa työpajoissa (länä ja verkossa Mural-työkalulla) keskusteltiin keskeisistä sisältökysymyksistä tarkemmin.

2021 syyskuun Maahanmuuttoseminaarissa (Suomesta maahanmuuttomaan – yhdessä tavoitteista tekoihin 29.9.2022) pyrittiin osallistamaan maahanmuuttokeskusteluun kansalaisyhteiskuntaa, ml. maahanmuuttajat ja heitä edustavat järjestöt. Seminaarin tavoitteena oli pohjustaa tulevaisuuden maahanmuuttopolitiikan ja sitä tukevan lainsäädännön valmistelua. Seminaarista tarkemmin, ks. <https://intermin.fi/ajankohtaista/blogi/-/blogs/maahanmuuttopolitiikkaan-tarvitaan-johtajuutta-jatkuvuutta-ja-maahanmuuttajien-osallistamista->

2022 syksyllä järjestetty Maahanmuuttodialogit-keskustelutarja oli kansallisten dialogien pilotti. Kansalliset dialogit ovat valtiovarainministeriön, DialogiAkatemian, Erätauko-säätiön ja muiden toimijoiden valmisteleva konsepti, jolla edistetään vuoropuhelua eri aiheista kansalaisten, yhteisöjen ja viranomaisten välillä.

Osa tilaisuuksista oli länä- ja osa hybriditilaisuuksia. Maahanmuuttoseminaari, maahanmuuttodialogit ja keskustelutilaisuus perustuivat kutsuihin, mutta kutsuissa kannustettiin välittämään tietoa eteenpäin. Etukäteen myös lähetettiin save the date –viesti. Osallistujia saavutettiin myös sosiaalisen median (blogit, Twitter) kautta. Työpajoihin lähetettiin kutsut sähköpostitse tietyille sidosryhmille.

Webropol-kyselystä nostettiin esiin keskeiset kysymykset, jotka esiteltiin hankkeen seurantarhymälle. Webropol-kyselyn aineistoa hyödynnettiin temaattisten työpajojen valmistelussa. Työpajoista tehtiin eri muodoissa yhteenvetoja. Osasta työpajoja yhteenvedot toimitettiin osallistujille tiedoksi / kommentteille. Maahanmuuttodialogeista ks. <https://intermin.fi/-/maahanmuuttodialogit-kutsuvat-keskustelemaan-maahanmuutosta> .

Maahanmuuttoseminaarista kirjoitettiin blogi, joka julkaistiin ministeriön verkkosivulla. Lisäksi seminaarista laadittiin tiivistelmä. Myös keskustelutilaisuudesta 18.4. on tarkoitus kirjoittaa blogi.

Esivalmistelussa tehtiin yhteistyötä tutkijoiden kanssa ja pyrittiin luomaan uusia yhteyksiä tutkijayhteisöön. Ks. esiselvityshankkeen loppuasiakirja, s. 48-49; https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164810/SM_2023_17.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Osallistamisen tuloksia hyödynnettiin esivalmisteluhankkeen loppuasiakirjan valmistelussa. Esivalmistelussa koottu aineisto siirretään kokonaisuudistushankkeen hyödynnettäväksi.

2023 huhtikuussa esivalmisteluhankkeen päättymisen jälkeen järjestettiin keskustelutilaisuus (18.4.2023), jossa kuultiin sidosryhmien ajatuksia hankkeen loppuasiakirjasta esiin nostetuista keskeisistä kysymyksistä. Tilaisuuden työpajojen aineisto on koottu ja siitä on tarkoitus kirjoittaa blogiteksti.

63. Ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen esiselvityshanke -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

64. Ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen esiselvityshanke -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu

300 merkkiä jäljellä

Vuoden 2010 asunto-osakeyhtiölain täytäntöönpanon toimivuuden ja vaikutusten seuranta, jälkiarviointi ja esivalmistelu sekä täytäntöönpanon edistäminen itsesääntelyllä

Hankeikkuna: <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM023:00/2020>

Seuranta ja esivalmistelu, virkatyö, 2013-2020

2013-2016. Vuoden 2010 asunto-osakeyhtiölain vaikutuksia ja lain muuta toimivuutta selvitettiin 2013 avoimilla rakenteisilla Otakantaa-kyselyillä, joiden yhteenveto julkaistiin. (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76529/omml_20_2014_as-osakeyht_lain_vaiikutukset_102_s.pdf?sequence=1&isAllowed=y). Seurantaa jatkettiin verkkokeskustelulla, johon valittiin 3 aihetta Otakantaa-kyselyiden palautteen perusteella. Keskustelun tulokset julkaistiin (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76557/omml_48_2014_lausunoyhteenveto_32_s.pdf). Kysely- ja keskustelupalaute osoittivat, että osa havaitusta muutostarpeesta voitiin toteuttaa kiinteistöalan ohjeistuksella ja suosituksilla, jotka toteutettiin 2014-2016 (<https://www.kiinteistoliitto.fi/taloyhtio/hallitus/taloyhtionhyvallahallintotapa>).

2020 oikeusministeriössä laadittiin 60 kohtainen arviomuistio asunto-osakeyhtiölain muutostarpeesta em. kysely- ja verkkokeskustelupalautteen, julkisuudessa olleiden sekä viranomaisten, edunvalvojen ja tutkijoiden esiin nostamista asioista, joiden osalta lainmuutosta oli pidetty tarpeellisenä. Arviomuistiosta järjestettiin laaja lausuntokierros. Lausuntopyyntö oli pääosin rakenteinen (aihekohtaiset kysymykset ja vastausvaihtoehto-ehdotukset, oma ehdotus ja kaikkien vaihtoehtojen perustelumahdollisuus). Lausuntopalautteesta julkaistiin yhteenveto (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163600>). Lisäksi kaikesta lausuntopalautteesta laadittiin kirjallinen arvio, joka sisälsi myös arviot asian merkittävyydestä, mahdolliseen valmisteluun tarvittavista resursseista ja aikataulusta. Arvioyhteenvetoa ei julkistettu, mutta se oli arviomuistion valmisteluun osallistuneiden tahojen saatavilla.

2020-2023 asunto-osakeyhtiölain muutostarpeesta laadittua arviomuistiota ja sitä koskevia palaute- ja arvioyhteenvetoja on hyödynnetty hallituskauden lainsäädäntöhankeissa ja politiikkaohjelmien laatimisessa seuraavasti: 1) valtioneuvoston asuntopoliittinen ohjelma 2) etäosallistumisen helpottamista ja etäkokousten sallimista koskevat korona-pandemian aikaiset väliaikaiset lait (2020-2021) ja asunto-osakeyhtiölain pysyvät etäosallistumis- ja etäkokoussäännökset (2022), 3) hallitusohjelman ja asuntopoliittisen ohjelman täytäntöönpanemiseksi virkatyönä laadittu asunto-osakeyhtiölain muutosehdotus, jolla helpotetaan taloyhtiön rakennusten esteettömyyden ja asumisen kestävyyyden parantamista (kesä ja syksy 2022) ja 4) tupakkalainsäädännön muutosehdotuksen valmistelussa (2022) sekä 5) voimassa olevan huoneistotietojärjestelmälainsäädännön että valmisteilla olevien lainmuutosten valmistelussa 2020-luvulla.

65. Vuoden 2010 asunto-osakeyhtiölain täytäntöönpanon toimivuuden ja vaikutusten seuranta, jälkiarviointi ja esivalmistelu sekä täytäntöönpanon edistäminen itsesääntelyllä -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

66. Vuoden 2010 asunto-osakeyhtiölain täytäntöönpanon toimivuuden ja vaikutusten seuranta, jälkiarviointi ja esivalmistelu sekä täytäntöönpanon edistäminen itsesääntelyllä -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu

Perusvalmistelu

Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla –hanke (yhdistyslain muuttaminen)

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM005:00/2019> (julkinen hankeikkunasivu)

<https://oikeusministerio.fi/yhteisollinen-kansalaistoiminta-2020-luvulla> (kansalaisviestinnän sivu)

HE-valmistelu, perusvalmistelu ja jatkovalmistelu, työryhmä, seurantaryhmä ja virkavalmistelu sekä sidosryhmien kuuleminen kaikissa vaiheissa, 15.3.2019 – 30.6.2023

Tavoitteet ja tuotokset

Tavoitteena on parantaa kansalaistoiminnan toimintaedellytyksiä kehittämällä yhteisöoikeudellista sääntelyä kansalaisjärjestöjen tarpeet huomioon ottaen sekä helpottaa nykyistä vapaamuotoisemman yhteisömuotoisen kansalaistoiminnan harjoittamista sidosryhmien odotukset ja viranomaistoiminnan tarpeet huomioon ottaen. Työryhmä valmistelee hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksen yhdistyslain muuttamisesta ja/tai muuksi kansalaistoimintaa koskevaksi yhteisöoikeudelliseksi sääntelyksi.

Lähtökohdat

Yhdistysmuotoisella ja muulla kansalaistoiminnalla on suuri merkitys suomalaisen yhteiskunnan toiminnan ja kehityksen kannalta. Hyvin suuri osa suomalaisista kuuluu yhteen tai useampaan yhdistykseen tai osallistuu kansalaistoimintaan muulla tavalla. Osallistuminen kansalaistoimintaan muuttaa muotoaan, mikä on otettava nykyistä paremmin huomioon lainsäädännössä ja viranomaistoiminnassa.

Kuuleminen

2019 keväällä ja kesällä Yhteisöllinen kansalaistoiminta -työryhmä täydensi yhdistys- ja muun yhteisöllisen kansalaistoiminnan edellytysten parantamiseen tähdänneen hankkeensa tietopohjaa osittain rakenteisella Webropol-kyselyllä. Kyselyn tulosten perusteella valituista ja kehitellyistä aiheista järjestettiin HowSpace-verkkokeskustelu.

2019 syys-lokakuussa em. verkkokyselyn ja -keskustelun pohjalta kehitellyistä sääntelyvaihtoehtoihioista järjestettiin uusi verkkokeskustelu ja työpajoja syys-lokakuussa 2019 (HowSpace). Verkkokyselyn ja -keskustelujen yhteenvedo on julkaistu.

2019 loka-marraskuussa työryhmä laati tiedonkeruun tulosten perusteella lainvalmistelusuunnitelman.

2020 touko-kesäkuussa työryhmä järjesti yhteistyössä Lukiolaisten liiton kanssa pelimuotoinen kysely (Webropol) rekisteröityä yhdistystä kevyemmän toimijaryhmän tarpeesta yläkoulu- ja lukioikäisten keskuudessa. Lisäksi selvitettiin yhdistysten ja järjestöjen kevään, kesän ja syksyn 2020 kokouskäytäntöjä Opintokeskus Siviksen jäsenille tehdyllä kyselyllä. Lisätiedon hankinnan tulokset on julkaistu.

2020 loka-marraskuussa järjestettiin järjestöammattilaisille työpajoja, joissa käsiteltiin työryhmän alustavia ehdotuksia ja muita vaihtoehtoja.

2021 tammikuussa julkaistiin työryhmän mietintö. Hankkeen kuulemisista ja niiden arvioinnista katso lisäksi oikeusministeriön julkaisu Enemmän irti kuulemisprosessista: kohti yhteistoiminnallisia menettelyjä lainvalmistelussa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-809-7>

67. Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla –hanke (yhdistyslain muuttaminen) - esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

68. Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla –hanke (yhdistyslain muuttaminen) - esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu

300 merkkiä jäljellä

Etäosallistuminen ja verkkokokoukset osakeyhtiöissä, asunto-osakeyhtiöissä ja osuuskunnissa

Hankeikkuna: <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM030:00/2021>

HE-valmistelu, perusvalmistelu ja jatkovalmistelu, työryhmä ja virkatyö sekä sidosryhmäkuulemiset kaikissa vaiheissa

Tavoitteet ja tuotokset

Tavoitteena on helpottaa osakeyhtiöiden, asunto-osakeyhtiöiden ja osuuskuntien yhtiökokousten sekä

osuuskunnan ja edustajiston kokouksiin etäosallistumista ja sallia verkkokokousten järjestäminen siten, että yhteisöissä voidaan hyödyntää uuden kokoustekniikan mahdollisuudet. Lisäksi tarkoituksena on helpottaa ja lisätä osakkaiden ja jäsenten osallistumismahdollisuuksia, ottaen huomioon osakkaiden ja jäsenten oikeudet odotukset ja erilaiset valmiudet käyttää uusia osallistumiskeinoja. Lisäksi tavoitteena on selvittää uudesta päätöksentekomenettelystä mahdollisesti aiheutuva muun lainsäädännön, kuten kaupparekisteri- ja arvopaperilainsäädännön, muutostarve.

Lähtökohdat

Tietoliikenneyhteyksien ja kokouspalveluiden kehitys sekä yhteisöjen ja niiden osakkaiden ja jäsenten valmiudet ja osaaminen näiden palveluiden käyttämiseen kehittyvät niin, että etäosallistuminen ja kokouksen järjestäminen pelkistään verkossa tarjoavat jo nyt usein käyttökelpoisen vaihtoehdon perinteiselle kokoukselle yhteisön päätöksenteon järjestämiseksi ja osakkaiden ja jäsenten osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi. Toisaalta voimakkaasta kehityksestä huolimatta kaikilla yhteisöillä ja niiden osakkailla tai jäsenillä ei ole vielä valmiuksia tällaisen päätöksenteon järjestämiseen tai siihen osallistumiseen.

Vuosien 2020-2021 poikkeuksellisissa pandemiaoloissa yhteisöjen kokouksia koskevien väliaikaisten lakien (290/2020 ja 677/2020) ja yhteisöläinsäädännön sallimat menettelyt ovat merkittävästi lisänneet erilaisten sähköisten etäosallistumispalveluiden ja yhteisöjen verkkoviestinnän kehittämistä ja käyttöä. Käytettävissä olevan tiedon mukaan kehitys jatkuu vuoden 2021 kokouksissa.

Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 –työryhmän mietinnössä (OM 2020:4) ehdotettiin yhdistyslakiin säännöksiä etäosallistumisen helpottamisesta ja verkkokokousten sallimisesta perinteisen yhdistyksen kokouksen ja valtuutettujen kokouksen vaihtoehtona. Lausuntokierros ehdotusta kannatettiin. Yhdistyslain osalta jatkovalmistelusta päätetään erikseen.

Verkkokyselyt, -keskustelut, -työpajat ja –seminaarit perusvalmistelun tiedonhankinnassa ja arvioinneissa sekä kommentointimahdollisuus jatkovalmistelun aikana

2021 helmi-maaliskuussa etäkokoukset-työryhmän toimeksiannon esivalmisteluksi selvitettiin pörssiyhtiöiden, asunto-osakeyhtiöiden ja osuuskuntien kokouskäytäntöjä 2020-2022 mm. näiden etujärjestöjen kanssa toteutettujen kyselyiden avulla.

2021 toukokuussa asetettu työryhmä laati yksityiskohtaisen ja vaiheittain aikataulutetun työsuunnitelman tiedonhankinnan, vaihtoehtojen kartoituksen ja vaikutusten arvioinnin edellyttämän tiedonhankinnan toteuttamiseksi.

2021 kesä-elokuussa hankkeen tietopohjaa sekä tarpeiden ja vaihtoehtojen kartoitusta täydennettiin osittain rakenteisilla sidosryhmäkeskusteluilla (8 ryhmäkeskustelua Teamsilla) sekä Webropol-kyselyillä. 2021 elokuussa tietopohjan täydentämisen jälkeen työryhmä määritteli lainvalmistelun suuntaviivat ja käsitelti ensimmäisiä pykälä- ja perusteluluonnoksia.

2021 syys-lokakuussa järjestetyissä sidosryhmäkeskusteluissa käsiteltiin työryhmän alustavia arvioita ja pykäläluonnoksia. Syksyn sidosryhmäkeskusteluita järjestettiin alkukesän tiedonkeruuvaiheeseen osallistuneiden lisäksi muille työn edetessä tietoon tulleille työryhmän työn kannalta olennaisille tahoille ja tutkijoille. Kaikista sidosryhmäkeskusteluista ja verkkokyselystä laadittiin yhteenvedot työryhmän käyttöön. Lisäksi työryhmän työn etenemistä esiteltiin verkkotilaisuuksissa, joissa oli yhteensä satoja osallistujia.

2021 marraskuu – 2022 tammikuu. Marraskuun alussa työryhmän HE-muotoinen raportti julkistettiin ja avoin lausuntokierros Lausuntopalvelussa kesti tammikuun 2022 lopulle (osittain rakenteinen lausuntopyyntö). Marras-joulukuussa raportin esittelyä mm. webinaareissa. Tammikuun lopussa laadittiin lausuntoyhteenveto (julkaistu), ehdotus jatkovalmistelusta ja jatkovalmistelupäätös.

2022 helmi-maaliskuussa virkatyönä HE-luonnoksen päivitys HE-toimeksiannon ja lausuntopalautteen perusteella. HE-luonnos työryhmälle kommentoitavaksi ja tiedoksi lausunnonantajille.

2022 huhtikuussa HE annettiin, kesäkuussa eduskuntakäsittely ja voimaan heinäkuun alkupuolella.

Tiedon ja palautteen hankinta on selostettu yksityiskohtaisesti työryhmän mietinnön (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163620/OM_2021_37_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y) 1.2 kohdassa.

69. Etäosallistuminen ja verkkokokoukset osakeyhtiöissä, asunto-osakeyhtiöissä ja osuuskunnissa -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

70. Etäosallistuminen ja verkkokokoukset osakeyhtiöissä, asunto-osakeyhtiöissä ja osuuskunnissa -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu

300 merkkiä jäljellä

Valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskeva lainsäädäntö, HE:n jatkovalmistelu ja lain nojalla annattava asetuksen valmistelu

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM119:00/2022>

HE-valmistelu ja asetuksen valmistelu, virkavalmistelu, 2022

2021. Säädöshankkeena oli valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskeva HE 88/2022. HE:n perusvalmistelun jälkeen järjestettiin normaali lausuntokierros lausuntopalvelua käyttäen alkuvuodesta 2021.

Kuulemiset

2022. HE:n perusteella annettavaan lakiluonnokseen sisältyi asetuksenantovaltuus ja asetuksen luonnoksesta järjestettiin 1. kuulemistilaisuus tammikuussa 2022. HE:n jatkovalmistelu kesti kevään 2022 ja HE annettiin kesäkuun alussa 2022. HE:n eduskuntakäsittelyvaiheen aikana lakiehdotusten sisältö muuttui jonkin verran ja asetuksesta järjestettiin 2. kuulemistilaisuus loppuvuodesta 2022.

HE:n lausuntopyynnön yhteydessä pyydettiin kannanottoja lähinnä säännösluonnosten keskeiseen sisältöön. Asetusluonnosten kuulemistilaisuuksissa pyydettiin erityisesti tarkempia näkemyksiä ehdotettavaan valtionavustustoiminnan tietovarantoon toimitettavien tai tallennettavien yksityiskohtaisten tietojen sisällöstä sekä menettelytapakysymyksistä.

HE:n lausuntopyyntö osoitettiin keskeisille ministeriöille ja valtionapuviranomaisille sekä erälle valtionavustusten saajia edustaville tahoille. Lausuntopalvelussa oli sinänsä muillakin tahoilla mahdollisuus tutustua aineistoon ja antaa lausuntonsa. HE:n jatkovalmistelussa pidettiin erikseen yhteyttä laillisuuden valvontaviranomaisiin sekä niihin lausunnonantajiin, jotka olivat suhtautuneet joihinkin esityksen kohtiin kriittisesti. Asetusluonnosten kuulemistilaisuudet järjestettiin etäyhteyksien kautta siten, että jakelussa olivat mukana laajasti eri hallinnonalojen valtionapuviranomaiset.

Kuulemisen avulla pystyttiin kuitenkin tavoittamaan eri valmisteluvaiheissa keskeiset intressitahot. Esimerkiksi HE:n lausuntovaiheen jälkeisessä jatkovalmistelussa pidettiin tiiviisti yhteyttä laillisuusvalvojiin sekä keskeisiin hallinnonaloihin siten, että ehdotettavan tietovarannon henkilötietojen suojaa koskevia säännöksiä ja ehdotusten perusteluja voitiin tarkentaa. Asetusluonnoksen kahdessa kuulemistilaisuudessa tavoitettiin puolestaan keskeiset valtionapuviranomaiset ja valtionavustuksen saajia edustavat tahot siten, että erityisesti tietovarannon yksityiskohtaisten tietojen sisällöstä saatiin aikaan toimiva lopputulos.

HE:n lausuntopyyntövaiheessa tieto lähetettiin etukäteen em. tahoille noin 2 kuukautta ennen lausuntoajan päättymistä ja asetusluonnoksen osalta kuulemistilaisuuksien kutsut lähetettiin noin kuukausi ennen tilaisuutta.

HE:n valmistelun yhteydessä lausuntojen keskeisistä näkökohdista laadittiin yhteenveto ja HE:n perusteluihin kirjattiin ohjeistetulla tavalla ne keskeiset muutokset, joita saatujen lausuntojen perusteella tehtiin. HE-luonnosta koskeva lausuntoyhteenveto tallennettiin hankeikkunaan.

Asetusluonnoksen kuulemistilaisuuksista laadittiin myös lyhyet yhteenvedot ja eräiden kuultujen kanssa käytiin vielä keskustelua jatkovalmistelun aikana.

Kuulemisen tuloksia hyödynnettiin lähinnä säädöshankkeen lopullisen sisällön viimeistelyssä, mutta niitä voidaan osittain hyödyntää myös jälkiseurannassa ja tietovarannon jatkokehittämisessä.

71. Valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskeva lainsäädäntö, HE:n jatkovalmistelu ja lain nojalla annattava asetuksen valmistelu -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

72. Valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskeva lainsäädäntö, HE:n jatkovalmistelu ja lain nojalla annattava asetuksen valmistelu -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta. Avoin perustelu.

300 merkkiä jäljellä

Lausuntokierros, muu sidosryhmäpalaute säädösehdotuksesta ja jatkovalmistelu

Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 –mietintö (yhdistyslain muutos ja uusi toimintaryhmälaki)

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM005:00/2019>

HE-valmistelu, työryhmä, virkavalmistelu, 15.2.-14.4.2021

2021 tammi-huhtikuussa järjestettiin Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 -työryhmän HE-muotoisesta mietinnöstä avoin laaja lausuntokierros 23.1.–14.4.2021 (100 lausuntopyyntöä, yhteensä 87 lausuntoa, joista 36 oma-aloitteisesti). Pääosin rakenteinen lausuntopyyntö valmisteltiin yhteistyössä työryhmän jäsenten ja asiantuntijoiden kanssa. Lausuntopyynnön valmisteluun osallistuneet sidosryhmät myös viestivät työryhmän raportista ja lausuntokierroksesta omilla kanavillaan. Lausuntoyhteenvetoluonnos valmistui muutamassa päivässä ja valmis yhteenveto parissa viikossa, mutta se julkaistiin vasta lokakuussa (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163552>).

2021 helmi-maaliskuussa toimintaryhmälaki-ehdotus esiteltiin ja siitä keskusteltiin kahdessa webinaarissa, joissa yhteensä 300–400 osallistujaa (tutkijoita, kansalaistoiminnan aktivisteja ja viranomaisten edustajia). Osallistujista suuri osa oli muita kuin tavanomaisen lausuntopyynnön saajien edustajia. VerkkoilaisuuDET lisäsivät tietoisuutta työryhmän ehdotuksista ja saattoivat osaltaan helpottaa myös lausunnon antamista ehdotuksista lausuntokierroksella.

2021 helmi-huhtikuussa oikeusministeriön toimeksiannosta Humanististen alojen korkeakoulu HUMAK:n opiskelijat selvittivät haastattelu- ja kyselytutkimuksella nuorten mielipiteitä työryhmän ehdottaman toimintaryhmän hyödyistä, tarpeellisuudesta ja käytettävyydestä sekä tarjosivat nuorille mahdollisuuden kehittämis- ja muutosehdotuksiin. Tutkimusraportti oli käytettävissä jatkovalmistelussa samaan aikaan kuin lausuntoyhteenveto.

2022 heinä-elokuussa jatkovalmistelupäätöksen ja lausuntopalautteen perusteella virkatyönä muokattu HE-luonnos oli työryhmän ja seurantaryhmän kommentoitavana. Keskustelut muiden ministeriöiden kanssa jatkuivat elo-syyskuussa. **HE annettiin 10/2022.**

2021–2022 työryhmän ehdotusta ja siitä saatua palautetta käytettiin myös kaikkien yksityisten yhteisöjen etäkokousten sallimista ja etäosallistumisen helpottamista koskeneen HE:n valmistelussa (ks. 2.2 kohdan esimerkki perusvalmistelusta).

73. Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 –mietintö (yhdistyslain muutos ja uusi toimintaryhmälaki) –esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

74. Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 –mietintö (yhdistyslain muutos ja uusi toimintaryhmälaki) –esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu.

300 merkkiä jäljellä

Etäosallistuminen ja verkkokokoukset osakeyhtiöissä, asunto-osakeyhtiöissä, osuuskunnissa ja yhdistyksissä (osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muutos)

Hankeikkuna: <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM030:00/2021>

HE-valmistelu, virkavalmistelu 22.11.2021 – 21.4.2022

2021 marraskuusta tammikuuhun 2022 Etäkokoukset-mietinnöstä https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163620/OM_2021_37_ML.pdf järjestettiin avoin lausuntokierros 21.11.2021–23.1.2022, josta viestittiin tavanomaisella lausunnonantajien listalla olevien lisäksi suoraan myös edellä esivalmistelu-kohdassa mainitun osakeyhtiölain muutostarpeita kartoittaneen VN TEAS-selvityksen kohdalla mainituille tahoille. Lausuntopyyntö on pääosin rakenteistettu. Lausunnon antamisen helpottamiseksi työryhmän ehdotusta esiteltiin useissa verkkotilaisuuksissa marras-joulukuussa 2021 lausunnonantajien listoilla oleville, perusvalmistelun aikana kuulluille muille tahoille ja yleisölle (merkittävä osa lausuntoajasta oli lomakautta).

2021 joulukuusta tammikuuhun 2022 oikeusministeriö järjesti lisäksi avoimen kyselyn etäosallistumismahdollisuuden tarjoamisesta ja käyttämisestä vuoden 2021 yhdistyksen kokouksissa ja vuoden 2022 kokoussuunnitelmista. Opintokeskus Sivis tiedotti kyselystä verkkojulkaisussaan, joka tavoittaa 5000 järjestö- ja yhdistyskentällä toimivaa henkilöä noin 2000:ssa yhdistyksessä.

2022 tammikuusta maaliskuuhun 2022 HE jatkovalmisteltiin virkatyönä oikeusministeriössä työryhmien mietintöjen ja niistä saadun lausuntopalautteen perusteella sekä edellä mainittujen työryhmien jäseniä ja asiantuntijoita sekä Kansalaistoiminta-mietinnön antaneen työryhmässä ja seurantaryhmässä edustettuja tahoja ja Etäkokoukset-työryhmän sidosryhmäkeskusteluihin osallistuneita tahoja kuullen. Tiivistelmä lausunnoista julkaistiin maaliskuussa 2022. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163907>

2022 huhtikuusta kesäkuuhun HE annettiin (21.4.), käsiteltiin eduskunnan valiokunnissa (talousvaliokunta, ympäristövaliokunta ja lakivaliokunta) ja hyväksyttiin eduskunnan täysistunnossa vähäisin muutoksin (2. käsittely 21.6.). Lainmuutokset tulivat voimaan 8.7.2022.

75. Etäosallistuminen ja verkkokokoukset osakeyhtiöissä, asunto-osakeyhtiöissä, osuuskunnissa ja yhdistyksissä (osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muutos) –esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

76. Etäosallistuminen ja verkkokokoukset osakeyhtiöissä, asunto-osakeyhtiöissä, osuuskunnissa ja yhdistyksissä (osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain muutos) –esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu

300 merkkiä jäljellä

Asumisen sääntely ajan tasalle -esteettömyyden parantamisen ja asumisen kestävyiden parantaminen asunto-osakeyhtiössä (asunto-osakeyhtiölain muutos)

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OM023:00/2020>

HE-valmistelu, virkatyö, yhteistyö sidosryhmien kanssa, n. 20.5.-3.11.2022

Tavoitteet ja tuotokset

Hankeella toteutetaan pääministeri Marinin hallitusohjelman sellaiset asuntoyhteisöjä koskevat kirjaukset ja mahdolliset muut tällä hallituskaudella toteutettavat asuntoyhteisöjä koskevan lainsäädännön tarkistukset, jotka eivät sisälly muiden ministeriöiden hankkeisiin.

Riittävän yksityiskohtaisesti ja avoimesti toteutetun seurannan ja esivalmistelun vuoksi perusvalmistelu (HE-luonnos) voitiin laatia virkatyönä kuudessa viikossa kesä-heinäkuussa 2022.

Lausuntokierros

Virkatyönä laaditusta HE-luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 12.7.-31.8.2022. Lausuntopyyntö oli pääosin rakenteinen. Avustaja laati pääosin rakenteisesta palautteesta suuntaa antavan lausuntoyhteenvetoluonnoksen parissa päivässä. Tämä mahdollisti HE-luonnoksen tarkistustarpeista käyttävien yksityiskohtiin menevien keskusteluiden aloittamisen lausunnonantajien kanssa mahdollisimman heti lausuntokierroksen jälkeen. Lausuntotiivistelmän lisäksi kirjallinen arvio kaikesta lausuntopalautteesta julkaistiin hankeikkunassa.

Lausuntopalautteen yksityiskohtainen arviointi oli käytettävissä ministerin ja valtioneuvoston päätöksenteossa sekä eduskunnan valiokuntakäsittelyssä. Eduskunnan ympäristövaliokunnan mukaan ”--- hallitusohjelmaan perustuva hallituksen esitys on valmisteltu huolellisesti ja laajasti sidosryhmiä kuunnellen ja osallistaen ja lainvalmisteluprosessi on dokumentoitu selkeästi ja läpinäkyvästi. ---.”

(https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Sivut/YmVM_21+2022.aspx)

77. Asumisen sääntely ajan tasalle -esteettömyyden parantamisen ja asumisen kestävyiden parantaminen asunto-osakeyhtiössä (asunto-osakeyhtiölain muutos) - esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

78. Asumisen sääntely ajan tasalle -esteettömyyden parantamisen ja asumisen kestävyiden parantaminen asunto-osakeyhtiössä (asunto-osakeyhtiölain muutos) - esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu

300 merkkiä jäljellä

Erityisryhmien kuuleminen

Lastensuojelulainsäädännön kokonaisuudistuksen valmistelu (lastensuojelulaki)

Esiselvityksen valmistelu, virkatyö, yhteistyö sidosryhmien kanssa

Tavoitteet ja tuotokset

STM käynnisti toukuussa 2022 lastensuojelun lainsäädännön kokonaisuudistukseen tähtäävän valmistelun. Tavoitteena on turvata lasten oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun. Valmistelun ensimmäisessä vaiheessa selkeytettiin lastensuojelun visio ja suuntaviivat, jotka esiteltiin 1.3.2023. Konkreettisten lainsäädäntöuudistusten käynnistämisestä päättää hallitus.

Lastensuojelun tulevaisuuden visio ja viisi strategista painopistettä sen saavuttamiseksi valmisteltiin laajan tausta-aineiston ja kuulemisten pohjalta. Visio kiteytyi yhdeksi lauseeksi: Lapsi ja hänen läheisensä voivat luottaa lastensuojeluun ja sen vaikuttavuuteen. Raporttiin on koottu keskeiset havainnot visiotyöstä, joka on tuonut selkeästi esiin tarpeen uudistaa lastensuojelulainsäädäntöä. Samalla on kuitenkin huomattava, että mahdollisuudet muuttaa maailmaa lainsäädännöllä ovat rajalliset.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164950/STM_2023_r_27.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lähtökohdat

Lastensuojelulakiin on tehty lukuisia osittaisia muutoksia, ja laki koetaan vaikeaselkoiseksi ja pirstaleiseksi. Lastensuojelun avo- ja sijaishuollon kustannukset ovat jatkuvasti kasvaneet ja ovat vuodessa jo noin 1,2 miljardia euroa, joista 73 % kohdentuu sijaishuoltoon.

Lastensuojelun asiakkaidenkin (lapset ja lasten läheiset) kuuleminen

Lastensuojelun tulevaisuuden visio ja strategiset painopisteet sen saavuttamiseksi valmisteltiin laajan tausta-aineiston ja lukuisten osallistumisväylien annin pohjalta. Tehty kooste oli avoimesti kommentoitavana otakantaa.fi-palvelussa 1.–15.3.2023. Vaikka näkemyksissä ja kokemuksissa oli eroja, tietyt teemat nousivat esiin jokseenkin kaikissa erilaisissa kohtaamisissa ja kuulemisissa. Jos kerätyn materiaalin ydin pitäisi kuvata yhdellä sanalla, se olisi luottamus. Visio kiteytyi lopulta yhdeksi lauseeksi: Lapsi ja hänen läheisensä voivat luottaa lastensuojeluun ja sen vaikuttavuuteen.

Hankkeessa toteutettiin mm. kaksi Otakantaa-kyselyä, ensimmäinen syksyllä 2022 ja toinen keväällä 2023. Huostaanotettujen lasten kuulemisia on valmisteltu ja toteutettu yhteistyössä Lastensuojelun keskusliiton ja Kasper ry:n kanssa. Kuulemisen loppuraportti:

https://stm.fi/documents/1271139/1359574/Loppuraportti_Asiakkaiden+%C3%A4%C3%A4ni+lastensuojelun+lains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nn%C3%B6n+kokonaisuudistukset23-eabc-f52d-b9f91a961312/Loppuraportti_Asiakkaiden+%C3%A4%C3%A4ni+lastensuojelun+lains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nn%C3%B6n+kokonaisuudistuksessa.pdf?t=1684219041649

Otakantaa.fi-kyselyalustaan päädyttiin Lausuntopalvelu.fi:n sijasta, koska kenttä on hyvin laaja, haluttiin mahdollisimman matala kynnys ja lisätä luottamusta lainsäädäntöön ja viranomaisiin. Syksyn 2022 valtakunnallisten lastensuojelupäivien osallistujille lähetetyn kyselyn palautetta (alle 100 vastausta) hyödynnettiin Otakantaassa osallistumiskynnystä alentaa se, että kyselyyn voi vastata ilman tunnistautumista eikä kyselyyn voi vastata luottamuksellisesti (Lausuntopalvelussa vastaajan on tunnistauduttava ja kaikki palaute tulee heti julkiseksi).

Alkuvuonna 2023 pidettiin lisäksi kaksi kuulemistilaisuutta lastensuojelun asiakkaille. Osa perinteisistä kuultavista ei pitänyt tarpeellisenä lastensuojelun asiakastason kuulemista. Kuulemisten ja muun selvityksen perusteella hankkeen visioksi on muotoutunut luottamus lastensuojelujärjestelmään. Tässä vaiheessa tietopohja on ohi (vähän tutkimustietoa).

Kansallinen lapsistrategia: <https://stm.fi/-/kansallisen-lapsistrategian-pilotti-osallistaa-lapset-ja-nuoret-lainvalmisteluun>

79. Lastensuojelulainsäädännön kokonaisuudistuksen valmistelu (lastensuojelulaki) - esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

80. Lastensuojelulainsäädännön kokonaisuudistuksen valmistelu (lastensuojelulaki) - esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu

300 merkkiä jäljellä

Vankeuslain ja tutkintavankeuslain kehittäminen

Hankeikkuna: <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM039:00/2021>

HE-valmistelu, perusvalmistelu, työryhmä, toimikausi 8.9.2021 - 31.8.2024

Tavoitteet ja tuotokset

Hankkeen tavoitteena on uudistaa lainsäädäntöä siten, että siinä huomioidaan nykyistä paremmin yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset, kansainvälisten ihmisoikeuselinten suositukset, kansallisessa laillisuusvalvontakäytännössä esitetyt huomiot ja soveltamiskäytännössä ilmenneet ongelmat.

Lähtökohdat

Vankeuslaki ja tutkintavankeuslaki ovat olleet voimassa noin 15 vuotta. Soveltamiskäytännössä on havaittu useita muutostarpeita. Laeissa on edelleen myös säännöksiä, jotka vastaavat sisällöltään rangaistusten täytäntöönpanosta annettua lakia ja tutkintavankeudesta annettua lakia eivätkä parhaalla mahdollisella tavalla vastaa nykyajan tarpeisiin.

Myös kansainvälisissä suosituksissa ja kansallisessa laillisuusvalvontakäytännössä on esitetty useita lainsäädännön muutostarpeita, jotka tulisi arvioida.

Vaikutukset ja hyödyt

Lainsäädäntöä pyritään uudistamaan siten, että vankien oikeudet ja velvollisuudet turvataan nykyistä paremmin perustuslain edellyttämällä tavalla. Samoin Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuudet pyritään täsmentämään nykyistä paremmin.

Vankien kuuleminen

Hankkeessa lainvalmistelijat ja SILE-hankkeen tutkijat suunnittelivat ja toteuttivat yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen työntekijöiden ja vankeja edustavien järjestöjen kanssa kuulemisia vangeille ja aiemmin vangittuna olleille (Vanksu pilotti) perusvalmistelun aikana. Kuuleminen toteutettiin keskustelutilaisuuksina syksyllä 2022 (kolme suljettua vankilaa ja yksi avovankila) ja Lausuntopalvelu.fi:n kautta.

Kuulemisten jälkeisissä SILE-tutkijoiden tekemissä haastatteluissa välittyi vahvasti vankien kokemus siitä, että lainvalmistelijat olivat aidosti kiinnostuneita heidän näkemyksistään. Kokemus kuulluksi tulemisesta oli monille

uusi ja merkityksellinen. Kuulemisen teemoja, jotka liittyivät muun muassa internetin ja sähköpostin käyttöön sekä maksuttomiin puheluihin, pidettiin vankien arjen kannalta tärkeinä. Lainvalmistelijoiden selkokielellä laatimat materiaalit auttoivat valmistautumaan kuulemistilaisuuteen. Lainvalmistelijoiden haastatteluiden mukaan kuulemisten valmistelu ja toteuttaminen on vaatinut paljon lainvalmistelijoiden aikaa ja voimavaroja. Heidän mielestään lopputulos on kuitenkin ponnistelujen arvoinen. Kuulemiset tuottivat lainvalmisteluun tärkeää tietoa. Kuulemisten tulosten käsittely jatkuu ministeriön työryhmässä. Kuulemisissa esille tulleita epäkohtia on viety myös lakien toimeenpanosta vastaavien tahojen tietoon. Vankien palaute kuulemistilaisuuksista koettiin palkitsevaksi (Susanna Laine ja Maija Helminen, TuY ja SILE hanke). <https://www.demla.fi/blogi/vankeuslain-uudistamishankkeessa-kuultiin-vanjeja>

81. Vankeuslain ja tutkintavankeuslain kehittäminen -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

82. Vankeuslain ja tutkintavankeuslain kehittäminen -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu

300 merkkiä jäljellä

Ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen esiselvityshanke

Hankeikkuna: <https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM024:00/2021>

Esivalmistelu, esiselvitys, virkatyö, seurantaryhmä

Tavoitteet ja tuotokset

Esiselvityksen tavoitteena on kerätä kattavasti tietoa ja näkemyksiä ulkomaalaislain kokonaisuudistusta varten. Esiselvityksen pohjalta laaditaan suunnitelma kokonaisuudistuksen tekemiseksi.

Lähtökohdat

Lukuisten muutosten johdosta ulkomaalaislain rakenne on kärsinyt ja laista on tullut vaikeasti hahmotettava. Hallitus päätti toukokuun 2021 kehysriihessä, että ulkomaalaislain kokonaisuudistuksesta valmistellaan esiselvitys.

Koti- ja ulkomaisia maahanmuuton asiantuntijoita kuullaan

Esiselvityshankkeessa on kuultu laajasti lakia soveltavia viranomaisia sekä muita maahanmuuton asiantuntijoita ja sidosryhmiä. Lakiin kohdistuvia muutostarpeita kartoitettiin erilaisissa työpajoissa ja verkkokyselyllä. Lisäksi kansalaisyhteiskunta osallistui innokkaasti keskusteluun aiheesta viime syksynä järjestetyssä Suomesta maahanmuuttomaa – yhdessä tavoitteista tekoihin -seminaarissa ja maahanmuuttodialogeissa. Osallistaminen oli tärkeä osa esiselvityshanketta ja sitä on tarkoitus jatkaa myös lakihankkeessa.

<https://intermin.fi/documents/1410869/3723668/Suomesta+maahanmuuttomaa+-seminaarin+yhteenveto+27102022.pdf/ecad40a3-043c-4bf7-b81d-80155101cfeb/Suomesta+maahanmuuttomaa+-seminaarin+yhteenveto+27102022.pdf?t=1666859331345>

<https://intermin.fi/-/esiselvitys-suositaa-ulkomaalaislain-kokonaisvaltaista-uudistusta>

83. Ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen esiselvityshanke -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

84. Ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen esiselvityshanke -esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu

Muita SILE-hankkeissa pilotoituja ja tutkittuja hiljaisten ryhmien kuulemisia

Turvapaikan hakijoiden kuuleminen: https://www.aka.fi/globalassets/3-strn/1-strateginen-tutkimus/tiedon-kayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/23_03_turvapaikanhakijat-tiedontuottajiksi-lainvalmisteluun.pdf

Strategisen tutkimuksen neuvoston ns. ratkaisukortti hiljaisten ryhmien kuulemiseksi: <https://ratkaisujatieteesta.fi/osallistuva-kansalaisuus-ja-muuttuva-hallinta/hiljaiset-ryhmat-huomioitava-paremmiin-lainvalmistelussa/>

85. Muita SILE-hankkeessa pilotoituja ja tutkittuja hiljaisten ryhmien kuulemisia - esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta

- ☐ 1. Täysin eri mieltä
- ☐ 2. Jokseenkin eri mieltä
- ☐ 3. Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ 4. Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ 5. Täysin samaa mieltä

86. Muita SILE-hankkeessa pilotoituja ja tutkittuja hiljaisten ryhmien kuulemisia - esimerkki on käyttökelpoinen oman alani säädösvalmistelun ja kuulluksi tulemisen kannalta: avoin perustelu
